

**В.В. Шкроміда, к.е.н., доц.
А.Л. Грубеляс, магістрант**

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Вектори трансформації бухгалтерського обліку в умовах ESG-звітування бізнесу

Сучасні умови розвитку економіки характеризуються посиленням екологічних і соціальних викликів та зростанням вимог до прозорості і відповідальності бізнесу, що актуалізує необхідність трансформації традиційної моделі бухгалтерського обліку. У цьому контексті концепція ESG набуває значення не лише інструменту нефінансової звітності, а й чинника зміни облікової парадигми загалом. Метою статті є обґрунтування векторів трансформації бухгалтерського обліку в умовах ESG-орієнтації та визначення їх впливу на цілі, об'єкти, методологію і функції облікової системи підприємства. Для досягнення поставленої мети використано методи наукового узагальнення, системного аналізу, порівняння та логічного моделювання. У результаті дослідження встановлено, що впровадження ESG-підходу зумовлює розширення об'єктів бухгалтерського обліку за рахунок інтеграції екологічних, соціальних і управлінських показників, а також поєднання фінансової та нефінансової інформації в межах єдиної інформаційної системи підприємства. Обґрунтовано зміну методологічних засад обліку, що проявляється у переході від виключно грошового вимірника до поєднання кількісних і якісних оцінок та посилення прогностичної складової. Доведено, що функціональне призначення бухгалтерського обліку трансформується від реєстраційно-контрольної ролі до інформаційно-аналітичної та стратегічної підтримки управління сталим розвитком. Зроблено висновок, що ESG-орієнтована модель бухгалтерського обліку формує якісно нову облікову парадигму, спрямовану на створення довгострокової цінності підприємства та підвищення його конкурентоспроможності. Отримані результати можуть бути використані для наукового обґрунтування порядку ідентифікації та облікового відображення ESG-ризиків як чинників формування зобов'язань, забезпечень і резервів підприємства.

Ключові слова: ESG; бухгалтерський облік; трансформація облікової системи; інтегрована звітність; нефінансова інформація; сталий розвиток; екологічні та соціальні показники; ESG-орієнтована модель обліку; функції бухгалтерського обліку.

Актуальність теми. У сучасних умовах глобалізації економічних процесів та загострення екологічних і соціальних проблем відбувається докорінна трансформація підходів до оцінювання результативності та відповідальності діяльності суб'єктів господарювання. Концепція ESG (Environmental, Social, Governance) поступово інтегрується в систему критеріїв інвестиційної привабливості, корпоративної стійкості та репутаційної надійності підприємств, що зумовлює зростання потреби в релевантній, достовірній та порівнянній інформації щодо екологічних, соціальних і управлінських аспектів їх діяльності.

Водночас традиційна парадигма бухгалтерського обліку, сформована в умовах домінування фінансових показників та орієнтації на ретроспективне відображення господарських процесів, не повною мірою відповідає сучасним інформаційним запитам стейкхолдерів. Зокрема, чинна облікова система не забезпечує достатнього рівня формалізації та інтеграції нефінансових показників, що характеризують вплив підприємства на довкілля, соціальне середовище та якість корпоративного управління. Це спричиняє фрагментарність інформаційного забезпечення управління сталим розвитком та ускладнює прийняття стратегічних рішень у середньо- та довгостроковій перспективі.

Особливої актуальності проблема трансформації бухгалтерського обліку набуває в контексті імплементації міжнародних стандартів сталого розвитку, розширення практик інтегрованої звітності та зростання регуляторного тиску щодо розкриття ESG-інформації. У цих умовах бухгалтерський облік має виконувати не лише функцію фінансового вимірювання результатів діяльності, а й роль інтегрованої інформаційно-аналітичної платформи, здатної забезпечити систематизацію, узагальнення та інтерпретацію різномірних даних про економічні, екологічні та соціальні результати функціонування підприємства.

Практичне значення досліджуваної проблематики полягає у необхідності формування таких методологічних і організаційних підходів до побудови облікової системи, які б дозволяли поєднувати фінансові та нефінансові індикатори, оцінювати ESG-ризики та можливості, підвищувати прозорість діяльності підприємств і рівень довіри з боку інвесторів, партнерів і суспільства. Відсутність цілісної концепції ESG-орієнтованого бухгалтерського обліку обмежує можливості використання облікової

інформації як інструменту управління сталим розвитком та стримує адаптацію підприємств до сучасних викликів економічного середовища.

У зв'язку з цим дослідження нових векторів трансформації бухгалтерського обліку в умовах ESG є науково та практично обґрунтованим, оскільки спрямоване на розкриття змісту змін у цілях, об'єктах, методології та функціях облікової системи відповідно до вимог сталого розвитку та довгострокового створення вартості.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика трансформації бухгалтерського обліку в умовах ESG-орієнтації привертає значну увагу як українських, так і закордонних науковців. Дослідження впливу ESG-факторів на бухгалтерський облік активно проводять J.Bebbington та J.Unerman, які підкреслюють роль інтеграції нефінансових показників у традиційні облікові системи для досягнення Цілей сталого розвитку ООН [1]. Kurnia I. та співавтори розробляють методологічні підходи щодо інтеграції ESG-метрик у класичні облікові системи та доводять їх значення для стратегічного управління підприємством [2]. Neiroukh N. та Çağlar D. досліджують взаємодію фінансової звітності, штучного інтелекту та корпоративного управління у контексті забезпечення стійкості бізнесу та якості інформаційних систем [3].

Серед українських науковців теж активно досліджується проблематика адаптації національної системи обліку і звітності до умов ESG-орієнтації бізнесу. Так, на думку С.Ф. Легенчука, ESG-звітність є своєрідним сигналом для «... подолання інформаційного розриву між менеджментом та стейкхолдерами щодо стану та результатів соціальних і екологічних впливів підприємства, прозорості корпоративної політики, що в кінцевому підсумку має призвести до покращення організаційної легітиматії та взаємодії зі стейкхолдерами, які сприятимуть підвищенню економічної ефективності підприємства, покращенню доступу до рідкісних ресурсів та участі в екологічних і соціальних проєктах, зменшенню витрат на залучення додаткового капіталу, покращенню інвестиційної привабливості тощо» [4].

Зі свого боку О.В. Олійник та В.М. Іваницький розглядають управлінський аспект ESG-звітності та обґрунтовують методологічні підходи до інтеграції екологічних, соціальних та управлінських показників у корпоративний облік [5]. В іншій своїй публікації О.В. Олійник підтримує гармонізацію систем звітності ESG, яка на її думку «... спростить відповідність і покращить порівнянність розкриття інформації між компаніями різних галузей та регіонів» [6]. Богатчик Л. з одностороннім аналізом інтеграції ESG-показників у систему бухгалтерського обліку як інструмент підвищення прозорості бізнесу та забезпечення довгострокової цінності підприємства [7].

Особливу увагу окремі вітчизняні науковці приділяють адаптації бухгалтерського обліку до вимог сталого розвитку та інтеграції ESG-індикаторів у внутрішні інформаційні системи підприємств. Так Т.Одинцова досліджує інформаційні практики екологічного, соціального та корпоративного управління як рушій створення довгострокової цінності підприємств [8]. Заслужують на увагу думки О.О. Довжик, яка підкреслює роль бухгалтерського обліку як інформаційної системи для управління сучасним підприємством, що передбачає поєднання фінансових і нефінансових даних [9].

Ґрунтовною є позиція В.О. Ганусич, яка розглядає розширення традиційної парадигми принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності в умовах сталого розвитку, наголошуючи на необхідності інтеграції соціальних і екологічних показників у систему обліку [10]. Міненкова Н.В. пропонує стратегічні підходи та алгоритми інтеграції нефінансової звітності у систему бухгалтерського обліку підприємств [11]. Водночас О.Боярова аналізує сучасний стан системи бухгалтерського обліку в Україні та прогнозує тенденції її трансформації з урахуванням стратегічних та ESG-орієнтованих підходів [12].

Таким чином, наведений огляд наукових публікацій свідчить про активне осмислення трансформації бухгалтерського обліку під впливом концепції сталого розвитку та ESG-звітування. У працях вітчизняних і зарубіжних учених обґрунтовується необхідність інтеграції екологічних, соціальних та управлінських показників у систему обліку, поєднання фінансової і нефінансової інформації та посилення ролі обліку в інформаційному забезпеченні стратегічного управління підприємством.

Водночас наявні дослідження мають переважно фрагментарний характер і не формують цілісного підходу до трансформації бухгалтерського обліку в умовах ESG-звітування бізнесу. Недостатньо розкритими залишаються питання системної інтеграції ESG-індикаторів в облікові процедури та відповідно узгодженої трансформації об'єктів і методів обліку задля формування надійної облікової інформації про довгострокові цінності підприємства. Зазначене зумовлює необхідність подальших наукових досліджень, спрямованих на обґрунтування нових векторів трансформації бухгалтерського обліку в умовах ESG-звітування та розробку комплексних взаємоузгоджених обліково-аналітичних рішень, орієнтованих на підтримку сталого розвитку бізнесу.

Метою статті є теоретичне обґрунтування трансформації бухгалтерського обліку в умовах впровадження ESG-підходу та розкриття змін у його цільовій спрямованості, об'єктній сфері, методологічних засадах і функціональному призначенні.

Викладення основного матеріалу. Сучасний етап розвитку економіки характеризується посиленням соціальних і екологічних викликів, а також зростанням вимог до прозорості та стійкості підприємств.

Традиційна модель бухгалтерського обліку, орієнтована переважно на фінансові показники та ретроспективне відображення господарських операцій, дедалі більше виявляється недостатньою для оцінки довгострокової цінності підприємства. У таких умовах концепція ESG є не лише нормативним орієнтиром для підготовки нефінансової звітності, а й стратегічним викликом для облікової парадигми загалом. Вона змінює саму логіку визначення ефективності бізнесу, де фінансові результати розглядаються у взаємозв'язку з екологічними і соціальними наслідками діяльності та якістю корпоративного управління.

Аналіз сучасних наукових публікацій свідчить, що більшість досліджень обмежується описом ESG-звітності як нового виду інформації, не приділяючи достатньої уваги її впливу на структуру та функції бухгалтерського обліку [1]. Водночас формування стійкої та конкурентоспроможної бізнес-моделі потребує системного підходу, за якого бухгалтерський облік виконує роль не лише реєстратора фінансових операцій, а й аналітика та інтегратора різномірної інформації, що підтверджується сучасними дослідженнями інтеграції ESG-метрик у традиційні облікові системи [2, 3]. У зв'язку з цим виникає об'єктивна необхідність трансформації бухгалтерського обліку, яка проявляється у зміні його цілей, об'єктів, методології та функцій відповідно до вимог сталого розвитку [7].

В умовах ESG-звітування бухгалтерський облік перестає бути винятково фінансовим інструментом. Сучасна облікова система повинна формувати комплексну інформацію, що дозволяє оцінювати ефективність екологічних та соціальних ініціатив, управлінських практик і довгострокових ризиків, а також слугувати основою для прийняття стратегічних рішень. Розширення об'єктів облікового спостереження передбачає інтеграцію таких показників, як екологічні витрати, соціальні інвестиції, витрати на розвиток людського капіталу, а також нефінансові ризики, пов'язані з ESG-факторами. Ця зміна внутрішньої структури облікової системи дозволяє формувати більш повну та аналітично цінну інформацію для управління підприємством (табл. 1).

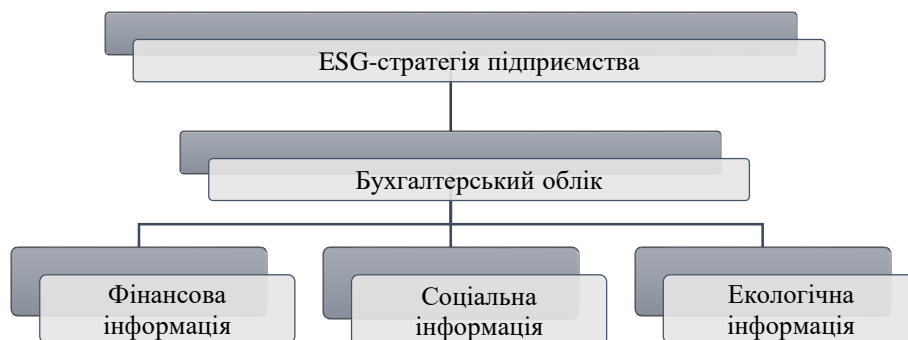
Таблиця 1

Трансформація об'єктів бухгалтерського обліку в умовах ESG

Традиційні об'єкти	ESG-орієнтовані об'єкти
Виробничі витрати	Екологічні витрати
Фінансові інвестиції	Соціальні інвестиції
Матеріальні активи	Активи соціального та екологічного призначення
Капітал	Людський капітал
Фінансові зобов'язання	Екологічні та соціальні зобов'язання
Фінансові ризики	ESG-ризики

Джерело: узагальнено на основі [5, 7, 13]

Розширення об'єктної сфери обліку органічно пов'язане з інтеграцією фінансової та нефінансової інформації. У традиційній моделі обліку такі показники формувалися відокремлено, що зменшувало аналітичну цінність даних та ускладнювало прийняття управлінських рішень [14]. В умовах ESG-звітування бухгалтерський облік поступово стає ядром інтегрованої інформаційної системи підприємства, де фінансові, екологічні та соціальні показники формуються та аналізуються у взаємозв'язку (рис. 1).

Джерело: сформовано авторами самостійно

Рис. 1. Бухгалтерський облік як ядро ESG-інформаційної системи підприємства

Подальша трансформація бухгалтерського обліку проявляється у методологічному вимірі. Використання виключно грошового вимірника для оцінки екологічних та соціальних активів виявляється недостатнім. Сучасна методологія потребує поєднання фінансових та нефінансових показників, використання якісних оцінок і прогнозних моделей для аналізу ризиків та ефективності ESG-ініціатив. Це дозволяє не лише оцінювати минулі результати, а й прогнозувати потенційні вигоди та загрози, пов'язані з екологічними, соціальними та управлінськими факторами (рис. 2).

Джерело: узагальнено на основі [15, 16]

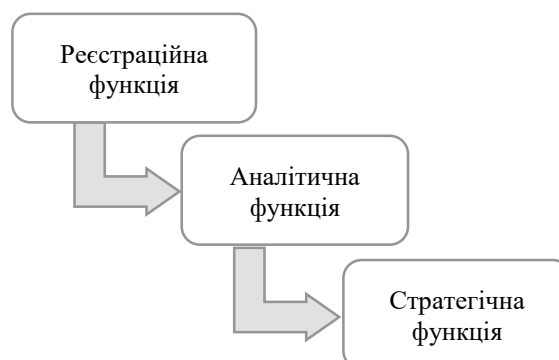
Рис. 2. Еволюція одного з методів бухгалтерського обліку в умовах ESG-звітування

Поглиблений аналіз еволюції одного з методів бухгалтерського обліку в умовах ESG-звітування свідчить, що зміни не обмежуються розширенням інформаційного наповнення звітності, а стосуються деталізованих засад функціонування облікової системи. Зокрема, відбувається поступовий перехід від традиційної фінансово орієнтованої моделі обліку до інтегрованої інформаційно-аналітичної системи, здатної відображати багатовимірні результати діяльності підприємства в економічному, екологічному та соціальному вимірах. Така трансформація зумовлює переосмислення ролі облікових принципів, методів оцінки та способів узагальнення інформації.

У межах ESG-парадигми змінюється трактування облікової релевантності інформації. Якщо в традиційному обліку визначальним критерієм була фінансова вимірюваність, то в сучасних умовах дедалі більшого значення набувають показники довгострокового впливу, ризиків і нематеріальних чинників створення вартості. Це призводить до необхідності поєднання кількісних і якісних методів облікового відображення, використання нефінансових індикаторів, а також застосування альтернативних підходів до оцінки результатів діяльності підприємства. Таким чином, методологія бухгалтерського обліку виходить за межі виключно грошового вимірника, що є принципово новим етапом її розвитку.

Важливою особливістю трансформації є посилення аналітичної складової обліку. Бухгалтерська інформація перестає бути виключно ретроспективною та дедалі більше орієнтується на підтримку прогнозування, оцінювання сценаріїв розвитку та стратегічного планування. У цьому контексті облік є інформаційною основою для управління сталим розвитком підприємства, забезпечуючи взаємозв'язок між поточними господарськими процесами та довгостроковими цілями ESG-стратегії. Крім того, трансформація методології обліку супроводжується зміною взаємодії між бухгалтерським обліком та іншими підсистемами управління підприємством. ESG-орієнтований облік інтегрується з системами ризик-менеджменту, стратегічного менеджменту та корпоративного управління, що зумовлює підвищення вимог до якості, достовірності та порівнянності інформації. Це своєю чергою актуалізує питання стандартизації підходів до формування ESG-даних та їх узгодження з традиційною фінансовою інформацією.

Методологічні зміни супроводжуються трансформацією функцій бухгалтерського обліку. Поряд із традиційною реєстраційною функцією зростає роль аналітичної та стратегічної складових. Облік стає інструментом оцінки ефективності ESG-стратегій, моніторингу соціальних та екологічних показників, а також планування та прогнозування довгострокових результатів діяльності (рис. 3).

Джерело: узагальнено на основі [11, 12]

Рис. 3. Трансформація функцій бухгалтерського обліку в ESG-парадигмі

Якщо в традиційній моделі облік переважно виконував контрольну та реєстраційну функції, то в сучасних умовах він дедалі більше орієнтується на аналітичне забезпечення управлінських рішень, інформаційну інтеграцію та підтримку стратегічного розвитку. Така еволюція функціонального наповнення обліку зумовлюється зростанням запитів користувачів до комплексної оцінки діяльності підприємства з урахуванням економічних, екологічних і соціальних наслідків.

Посилення аналітичної та прогностичної функцій бухгалтерського обліку об'єктивно пов'язане з необхідністю оцінювання довгострокових ризиків і можливостей, що виникають у контексті реалізації ESG-стратегії. У цьому аспекті облік перестає бути знаряддям виключно внутрішнього контролю та фінансової звітності, а змінюється у джерело інформації для стратегічного планування, управління стійкістю бізнес-моделі та формування довіри з боку стейкхолдерів.

Водночас зміна функцій бухгалтерського обліку зумовлює потребу в перегляді організаційних та методологічних засад його побудови. Реалізація інтеграційної функції вимагає узгодження фінансових і нефінансових даних, застосування єдиних підходів до їх обробки та інтерпретації, а також забезпечення порівнянності інформації у динаміці та між підприємствами. Це своєю чергою актуалізує питання вибору відповідної моделі бухгалтерського обліку, здатної адекватно відобразити результати діяльності підприємства в умовах ESG-орієнтації.

Таким чином, логічним продовженням аналізу трансформації функцій бухгалтерського обліку є порівняння існуючих моделей облікових систем за ступенем їх відповідності вимогам сталого розвитку. Саме зіставлення традиційної фінансово орієнтованої моделі з інтегрованими та ESG-орієнтованими підходами дозволяє виявити ключові відмінності у цілях, об'єктах, методах та інформаційних результатах обліку, що зумовлює доцільність узагальнення таких відмінностей (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняльна характеристика моделей бухгалтерського обліку

Критерій	Традиційна модель	ESG-орієнтована модель
Ціль обліку	Фінансовий результат	Довгострокова цінність
Об'єкти	Фінансові	Фінансові та нефінансові
Орієнтація	Ретроспективна	Ретроспективно-прогностична
Користувачі	Обмежене коло	Широке коло стейкхолдерів
Роль бухгалтера	Реєстратор	Аналітик, учасник ESG-управління

Джерело: узагальнено на основі [14, 15]

Порівняльний аналіз моделей бухгалтерського обліку свідчить, що відмінності між традиційною та ESG-орієнтованою моделями мають не фрагментарний, а системний характер. Йдеться не лише про розширення інформаційного наповнення обліку, а про зміну його концептуальної спрямованості – від фіксації фінансового результату до формування інформаційної основи для створення довгострокової цінності підприємства. У цьому контексті бухгалтерський облік поступово трансформується з інструмента обліку минулих подій у механізм підтримки стратегічного управління сталим розвитком.

Особливої уваги здобуває зміна орієнтації облікової системи. Якщо традиційна модель зосереджена на ретроспективному узагальненні результатів діяльності, то ESG-орієнтований облік поєднує ретроспективний та прогностичний підходи, що дозволяє оцінювати не лише досягнуті результати, а й потенційні наслідки управлінських рішень у середньо- та довгостроковій перспективі. Це суттєво підвищує аналітичну цінність бухгалтерської інформації та її значення для управління ризиками, інвестиційної привабливості та репутаційної стійкості підприємства [5, 6].

Не менш суттєвою є трансформація ролі бухгалтера в умовах ESG-звітування. Зіставлення моделей показує, що бухгалтер перестає виконувати виключно технічну функцію реєстратора господарських операцій і дедалі більше залучається до процесів аналізу, оцінювання та інтерпретації інформації для прийняття управлінських рішень. У межах ESG-орієнтованої моделі бухгалтер є учасником формування стратегії сталого розвитку, забезпечуючи інформаційний зв'язок між фінансовими результатами, нефінансовими показниками та цілями підприємства.

Узагальнення наведених відмінностей дозволяє стверджувати, що ESG-орієнтована модель бухгалтерського обліку формує якісно нову облікову парадигму, у межах якої змінюються цілі, об'єкти, методи та функції обліку. Важливість цього дослідження полягає в обґрунтуванні трансформації бухгалтерського обліку як системного процесу, що охоплює не лише звітність, а всю облікову систему підприємства, враховуючи її методологічні та функціональні компоненти. Запропонований підхід дозволяє розглядати бухгалтерський облік як ключовий елемент управління сталим розвитком і довгостроковою конкурентоспроможністю підприємства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У ході дослідження встановлено, що впровадження ESG-підходу в управлінні бізнесом зумовлює не лише розвиток нефінансової звітності, а й системну трансформацію бухгалтерського обліку як ключової інформаційної підсистеми управління підприємством. В умовах орієнтації на сталий розвиток бухгалтерський облік виходить за межі традиційної фінансової функції та набуває ролі інтегрованої інформаційно-аналітичної основи формування довгострокової цінності бізнесу.

Обґрунтовано, що трансформація бухгалтерського обліку в умовах ESG-звітування охоплює зміну його цілей, об'єктів, методології та функцій. Зокрема, розширюється об'єктна сфера обліку за рахунок екологічних і соціальних показників, змінюється методологічний інструментарій шляхом поєднання фінансових і нефінансових вимірників, а також посилюється аналітична та прогностична функції облікової системи. Це підвищує релевантність облікової інформації для управління ризиками, стратегічного планування та задоволення інформаційних потреб стейкхолдерів. За таких обставин змінюється роль бухгалтера, тобто від реєстратора господарських операцій до активного учасника процесів управління сталим розвитком підприємства. Це сприяє підвищенню прозорості діяльності суб'єктів господарювання та зміцненню їх довгострокової конкурентоспроможності.

Перспективами подальших досліджень, вважаємо, є наукове обґрунтування порядку ідентифікації та облікового відображення ESG-ризиків як чинників формування зобов'язань, забезпечень і резервів підприємства. Особливої уваги потребує розробка аналітичних підходів до оцінки впливу ESG-ризиків на фінансові результати та довгострокову вартість бізнесу.

Список використаної літератури:

1. *Bebbington J.* Advancing research into accounting and the UN Sustainable Development Goals / *J.Bebbington, J.Unerman* // *Auditing & Accountability Journal*. – 2020. – № 33 (7). – P. 1657–1670. DOI: 10.1108/AAAJ-05-2020-4556.
2. *Integrating ESG Metrics into Traditional Accounting Systems: A Framework for Future Practice* / *I.Kurnia, A.Purwanti, L.Judijanto and other* // *Journal of Economic, Business and Accounting*. – 2024. – № 7 (5). DOI: 10.31539/costing.v7i6.12381.
3. *Neiroukh N.* Information Systems Quality and Corporate Sustainability: Unpacking the Interplay of Financial Reporting, Artificial Intelligence, and Green Corporate Governance / *N.Neiroukh, D.Çağlar* // *Systems*. – 2025. – № 13 (7). – P. 537. DOI: 10.3390/systems13070537.
4. *Легенчук С.Ф.* Інституційне сигналізування за допомогою ESG звітності / *С.Ф. Легенчук, О.В. Олійник, Т.О. Завалій* // *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. – 2024. – № 2 (58). – С. 24–31. DOI: 10.26642/pbo-2024-2(58)-24-31.
5. *Олійник О.В.* Управлінський вимір ESG-звітності: концептуальні засади інтеграції у систему корпоративного обліку / *О.В. Олійник, В.М. Іваницький* // *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. – 2025. – № 2 (61). – С. 47–53. DOI: 10.26642/pbo-2025-2(61)-47-53.
6. *Олійник О.В.* Виклики та перспективи ESG звітності: аналіз теоретичних і практичних аспектів / *О.В. Олійник, Д.М. Захаров* // *Економіка, управління та адміністрування*. – 2024. – № 3 (109). – С. 67–73. DOI: 10.26642/ema-2024-3(109)-67-73.
7. *Облік і звітність ESG-показників як інструмент підвищення прозорості бізнесу в умовах сталого розвитку* / *Л.Богатчик, В.Лопатовський, О.Лопатовська, І.Мельничук* // *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. – 2025. – № 346 (5). – С. 464–472.
8. *Одінцова Т.* Інформаційні практики екологічного, соціального та корпоративного (ESG) управління як рушій створення вартості / *Т.Одінцова* // *Журнал європейської економіки*. – 2024. – № 23 (2). – С. 237–263.
9. *Довжик О.О.* Бухгалтерський облік як інформаційна система в управлінні сучасним підприємством / *О.О. Довжик* // *Актуальні Питання Економічних Наук*. – 2025. – № 9. DOI: 10.5281/zenodo.15200298.
10. *Ганусич В.О.* Розширення традиційної парадигми принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності в умовах сталого розвитку / *В.О. Ганусич* // *Особливості функціонування економіки в умовах кризи : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 22 червня*. – Черкаси : Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2025. – Т. 2. – С. 37–38 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://elar.khmnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ecc1b856-ea9c-4f16-afad-5660aa70b5c9/content#page=37>.
11. *Міненкова Н.В.* Адаптація бухгалтерського обліку до вимог сталого розвитку стратегічні підходи та алгоритм інтеграції нефінансової звітності / *Н.В. Міненкова* // *Таврійський науковий вісник. Серія : Економіка*. – 2025. – № 25. – С. 33–42. DOI: 10.32782/2708-0366/2025.25.4.
12. *Боярова О.* Система бухгалтерського обліку в Україні та прогнозування тенденцій її розвитку / *О.Боярова, Я.Гатончук* // *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. – 2025. – № 10. – С. 287–299. DOI: 10.58423/2786-6742/2025-10-287-299.
13. *Селецька Д.О.* Формування ESG-звітності за стандартами GRI: соціальний аспект / *Д.О. Селецька* // *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. – 2024. – № 3 (59). – С. 20–36. DOI: 10.26642/pbo-2024-3(59)-20-36.
14. *Шкроміда В.В.* Моделі бухгалтерського обліку у зарубіжних країнах: компаративний аналіз і перспективи розвитку / *В.В. Шкроміда, І.М. Кузишин, А.Л. Грубеляс* // *Підприємство і торгівля*. – 2025. – № 46. – С. 156–164. DOI: 10.32782/2522-1256-2025-46-17.

15. IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information / IFRS : official website [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.ifrs.org/supporting-implementation/supportingmaterials-for-ifrs-sustainability-disclosure-standards/ifrs-s1/>.
16. Global reporting initiative (GRI) standards : official website [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.globalreporting.org/>.

References:

1. Bebbington, J. and Unerman, J. (2020), «Advancing research into accounting and the UN sustainable development goals», *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, No. 33 (7), pp. 1657–1670, doi: 10.1108/AAAJ-05-2020-4556.
2. Kurnia, I., Purwanti, A., Judijanto, L. et al. (2024), «Integrating ESG metrics into traditional accounting systems: A framework for future practice», *Journal of Economic, Business and Accounting*, No. 7 (6), pp. 62–68, doi: <https://doi.org/10.31539/costing.v7i6.12381>.
3. Neiroukh, N. and Çağlar, D. (2025), «Information Systems Quality and Corporate Sustainability: Unpacking the Interplay of Financial Reporting, Artificial Intelligence, and Green Corporate Governance», *Systems*, No. 13 (7), pp. 537, doi: 10.3390/systems13070537.
4. Lehenchuk, S.F., Oliynyk, O.V. and Zavaliiy, T.O. (2024), «Instytutsiyne syhnalizuvannya za dopomohoyu ESG zvitnosti», *Problemy teorii ta metodolohiyi bukhhalters'koho obliku, kontrolyu i analizu*, No. 2 (58), pp. 24–31, doi: 10.26642/pbo-2024-2(58)-24-31.
5. Oliynyk, O.V. and Ivanytskyi, V.M. (2025), «Upravlinskyi vymir ESG-zvitnosti: kontseptualni zasady intehratsii u systemu korporatyvnogo obliku», *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, No. 2 (61), pp. 47–53, doi: 10.26642/pbo-2025-2(61)-47-53.
6. Oliynyk, O.V. and Zakharov, D.M. (2024), «Vykylyky ta perspektyvy ESG zvitnosti: analiz teoretychnykh i praktychnykh aspektiv», *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannya*, No. 3 (109), pp. 67–73, doi: 10.26642/ema-2024-3(109)-67-73.
7. Bohatchyk, L., Lopatovskyi, V., Lopatovska, O. and Melnychuk, I. (2025), «Oblik i zvitnist ESG-pokaznykiv yak instrument pidvyshchennia prozorosti biznesu v umovakh staloho rozvytku», *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, No. 5 (346), pp. 464–472.
8. Odintsova, T. (2024), «Informatsiini praktyky ekolohichnoho, sotsialnoho ta korporatyvnogo (ESG) upravlinnia yak rushii stvorennia vartosti», *Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky*, No. 23 (2), pp. 237–263.
9. Dovzhyk, O.O. (2025), «Bukhhalterskyi oblik yak informatsiina systema v upravlinni suchasnym pidpryemstvom», *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, No. 9, doi: 10.5281/zenodo.15200298.
10. Hanusych, V.O. (2025), «Rozshyrennia tradytsiinoi paradyhmy pryntsyypiv bukhhalterskoho obliku ta finansovoi zvitnosti v umovakh staloho rozvytku», *Osoblyvosti funkcionuvannya ekonomiky v umovakh kryzy*, Materialy mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii, 22 chervnia, Cherkasy, Vol. 2, pp. 37–38, [Online], available at: <https://elar.khmnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ecc1b856-ea9c-4f16-afad-5660aa70b5c9/content#page=37>
11. Minenkova, N.V. (2025), «Adaptatsiia bukhhalterskoho obliku do vymoh staloho rozvytku: stratehichni pidkhody ta alhorytm intehratsii nefinansovoi zvitnosti», *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Seriya. Ekonomika*, No. 25, pp. 33–42, doi: 10.32782/2708-0366/2025.25.4.
12. Boiarova, O. and Haponchuk, Ya. (2025), «Systema bukhhalterskoho obliku v Ukraini ta prohnozuvannya tendentsii yii rozvytku», *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*, No. 10, pp. 287–299, doi: 10.58423/2786-6742/2025-10-287-299.
13. Seletska, D.O. (2024), «Formuvannya ESG zvitnosti za standartamy GRI: sotsialnyi aspekt», *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, No. 3 (59), pp. 20–36, doi: 10.26642/pbo-2024-3(59)-20-36.
14. Shkromyda, V.V., Kuzyshyn, I.M. and Hrubelias, A.L. (2025), «Modeli bukhhalterskoho obliku u zarubizhnykh krainakh: komparatyvnyi analiz i perspektyvy rozvytku», *Pidpryemnytstvo i torhivlia*, No. 46, pp. 156–164, doi: 10.32782/2522-1256-2025-46-17.
15. IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information (2024), *IFRS*, ofitsiinyi sait, [Online], available at: <https://www.ifrs.org/supporting-implementation/supportingmaterials-for-ifrs-sustainability-disclosure-standards/ifrs-s1/>
16. *GRI standards*, ofitsiinyi sait (2024), [Online], available at: <https://www.globalreporting.org/>

Шкроміда Віталій Васильович – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

<https://orcid.org/0000-0003-1826-8243>.

Наукові інтереси:

- проблеми трансформації бухгалтерського обліку та аналітичних систем в умовах цифровізації бізнес-процесів і сталого розвитку;
- формування інтегрованої звітності та інформаційне забезпечення ключових стейкхолдерів;
- розвиток теорії і методики аналізу діяльності суб'єктів економічної діяльності з урахуванням нефінансових даних;
- формування, вимірювання та управління діловою репутацією бізнесу;
- стратегічний аналіз позиціонування бізнесу на ринку.

E-mail: vitalii.shkromyda@cnu.edu.ua.

Грубеляс Аліна Любомирівна – здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D1 «Облік і оподаткування» Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

<https://orcid.org/0009-0005-7115-3383>.

Наукові інтереси:

- бухгалтерський облік діяльності суб'єктів господарювання;
- аналітичне забезпечення управління комунальними господарствами;
- формування інтегрованої звітності у контексті очікувань заінтересованих осіб бізнесу.

E-mail: alina.hrubelias.21@pnu.edu.ua.

Shkromyda V.V., Hrubelias A.L.

Vectors of transformation of accounting in the context of ESG reporting

Contemporary economic development is characterized by the intensification of environmental and social challenges and the growing demands for business transparency and accountability, which actualizes the need to transform the traditional accounting model. In this context, the ESG concept acquires significance not only as an instrument of non-financial reporting but also as a factor shaping a broader transformation of the accounting paradigm. The purpose of the article is to substantiate the vectors of accounting transformation under ESG orientation and to determine their impact on the objectives, objects, methodology, and functions of the enterprise accounting system. To achieve this purpose, the study employs methods of scientific generalization, systems analysis, comparison, and logical modeling.

The results of the research demonstrate that the implementation of the ESG approach leads to an expansion of accounting objects through the integration of environmental, social, and governance indicators, as well as to the combination of financial and non-financial information within a unified enterprise information system. Changes in the methodological foundations of accounting are substantiated, manifested in the transition from an exclusively monetary measurement to the integration of quantitative and qualitative assessments, along with the strengthening of the prognostic component. It is proven that the functional role of accounting transforms from a predominantly registration and control function to an information-analytical and strategic support function for sustainable development management.

The study concludes that an ESG-oriented accounting model forms a qualitatively new accounting paradigm aimed at creating long-term enterprise value and enhancing its competitiveness. The obtained results may be used for the scientific substantiation of approaches to the identification and accounting recognition of ESG risks as factors in the formation of liabilities, provisions, and reserves of an enterprise.

Keywords: ESG; accounting; transformation of the accounting system; integrated reporting; non-financial information; sustainable development; environmental and social indicators; ESG-oriented accounting model; accounting functions.

Стаття надійшла до редакції 30.12.2025.